

Escut de la família Calvaria

Calldetenes

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Entorn rural de Calldetenes . Mas La Calvaria s/n (08506 Calldetenes)
Emplaçament Crta. BV-5202 cap a Sant Julià, al km. 0,3, cal agafar el camí a l'esquerra

Coordenades:

Latitud: 41.92927
Longitud: 2.30503
UTM Est (X): 442380
UTM Nord (Y): 4642157

Classificació

Número de fitxa 08037 - 141
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern Renaixement
Segle XVI
Any 1596
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Commemoriatiu
Observacions protecció: BCIN. Decret 571/1963
Data aprovació: dj., 14/03/1963 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 0003DG4400A009
Fitxes associades:

[Molí de la Calvaria](#)

[La Calvaria](#)

Descripció

A la dovella central del portal d'accés al mas La Calvaria es localitza un escut familiar amb els símbls heràldics que identifiquen la família i les seves possessions.. La casa actual s'assenta sobre les restes del mas històric de la Calvaria, del qual es poden apreciar encara alguns trams a nivell de la planta baixa; però és en realitat una construcció moderna, producte d'una ampliació i una renovació pràcticament total de l'antic mas, que es dugué a terme a finals del segle XIX i principis del XX. Bona part de l'edifici, a les seves façanes de llevant, migdia i ponent, es troba envoltat per un mur de tancament que finalitza en una reixa al cantó de llevant, i que envolta la casa en aquests trams creant un pati interior. La façana principal es troba orientada a llevant, i s'hi accedeix traspassant una porta oberta al mur perimetral de tancament de la casa. Es tracta d'una porta protegida per una reixa de ferro treballada, on es llegeix la data de 1906, que podria ser perfectament la data de constitució del mur i finalització de les obres de reforma de la casa. Es tracta d'una doble porta, emmarcada per un arc escarser, amb la dovella central reaprofitada de la casa antiga. Es tracta d'una dovella de mida superior a les altres, que sobresurt en alçada, i que duu gravada com a decoració l'escut dels Calvaria. Els motius heràldics de la família Calvaria es troben vinculats a la simbologia relacionada amb el mont Calvari. Es tracta d'un escut quadrangular finalitzat de forma apuntada amb un petit arc conupial. Exteriorment bé cobert per un rebord. Interiorment tot l'espai es troba ocupat per un camper llis, on la part superior es troba ocupada per la llegenda: "IHS: EN : NOM DEL: DESTÍ: CALVARI ASI: TE MORT: RECORT:", juntament amb un dibuix a la part inferior de les tres muntanyes del mont Calvari, coronades per tres creus. A sota s'aprecia la data de 1596.

Observacions:

Cal pensar que la casa actual és en realitat producte d'una unificació estructural efectuada a principis del segle XX, que integrava les restes del mas anterior, molt modificades, degut a ampliacions successives. La capella actual cal ubicar-la cronològicament al segle XIX.

Història

Es tracta sens dubte d'un dels masos més antics del terme. Els seus orígens es remunten als inicis de la repoblació del terme, i es conserven documents des del segle XIII amb transaccions fetes pels propietaris del mas. Així, sabem que el 1201 Berenguer de Calvaria era testimoni d'una compra-venda, i en 1228 Pere Calvaria, juntament amb altres persones venia una "tria d'arbres". (VILAMALA, 2002: 99) De fet, els Calvaria comptaven des de ben antic amb l'ingrés econòmic que suposava la propietat d'un molí, que funcionava almenys des del 1236, i era possessió de la família. A finals del segle XIII, la Calvaria era un mas important. Al llarg de tot el segle XIV la família va continuar comprant i venent terres i fent transaccions; així, el 1317 Guillem Calvaria reconeixia que els seus béns eren propis i de la pabordia de febrer de la catedral de Vic. A l'entorn del 1330, els Calvaria es van veure immersos en un procés judicial per qüestions del molí i les servituds de l'aigua. De fet, aquest tipus de plets són una constant al llarg dels segles d'història de la casa. (VILAMALA, 2002: 99). A mitjans del segle XIV es va trencar la línia hereditària masculina, essent pubilla Cecília Calvaria, que es va casar amb el 1350 amb Francesc Casadevall, de Vilalleons, que va renunciar al seu cognom original. Durant tot aquest segle la família va aprofitar les crisis demogràfiques per engrandir les propietats, i a través d'estratègies matrimonials acabar d'engrandir-se. A tal fi, Francesc Calvaria es va casar el 1378 amb Alamanda Masferrer, de la parròquia de

Sentfores. (VILAMALA, 2002: 99). El segle XVI va ser una de les èpoques de més esplendor de la casa. Durant aquest segle es coneix la presència d'hereus com Segimon Calvaria, que va adquirir terres a Folgueroles i Sant Julià de Vilatorrada. A finals del segle XVI la família va passar per moments de crisi al morir intestat Joan Pau Calvaria, fill de Segimon. La disputa dels descendents va fer que el 1581 Joan Calvaria i la seva germana Margarida hipotequessin a Pere Coromina, mercader de Vic, "tot lo mas Calvaria, juntament amb el mas Serra, de la Rocha i Pla". Es desconeix com la família va tornar a recuperar les propietats. (VILAMALA, 2002: 99). El segle XVII tampoc no va ser un bon moment per la Calvaria, ja que la documentació indica que els hereus de la casa no van tenir prou líquid com per consolidar o engrandir les propietats de la casa. Malgrat tot, a finals de segle, l'hereu es va casar amb una Aymerich. Al segle XIX, la trajectòria familiar va ser clarament ascendent, tan social com econòmicament, i la política d'aliances matrimonials que va establir, la va portar a entroncar-se amb la família Albó de Castanyer, de Santa Coloma de Farners; i ja al segle XX amb la família Torrents de Codines, de Sant Pere de Torelló. Aquests casaments van permetre ampliar considerablement el patrimoni familiar, i tot i que suposaren la pèrdua del cognom familiar, quan el 1822 Francesca, pubilla, filla de Pere màrtir Calvaria i Raimunda de Planodir, es va casar amb Miquel Albó, hereu del mas Albó. Amb el matrimoni, la descendència es traslladava al mas Castanyet, que era la casa central del llinatge, abandonant la de la Calvaria. Un altre matrimoni important fou el de Josep Albó amb Pilar Molins, del Prat de Seva, una altra important casa pairal. Finalment, el 1924 el patrimoni s'incrementava amb el casament de Ramon Maria Albó i Pilar Torrents, del mas Torrents de Codines, de Sant Pere de Torelló. Tradicionalment, el mas de la Calvaria comptava amb diferents masoveries dependents d'ell, repartides per tot el terme de Calldetenes. El mas vila Xica, el mas Vila Grossa, i la masoveria de la Calvaria són algunes d'elles, tot i que la casa arribà en la seva millor època a disposar-ne d'un total de set. També va comptar amb la propietat del Molí, anomenat de la Calvaria.

Bibliografia

AA.DD (1985) Inventari de Patrimoni Arquitectònic. Direcció General de Patrimoni Cultural. Generalitat de Catalunya. AA.DD. (1995) Calldetenes. Imatges en el temps. Primera part (1911-1960). Ajuntament de Calldetenes. Calldetenes AA.DD (1996) Normes subsidiàries de Planejament. Normes urbanístiques. Ajuntament de Calldetenes. Calldetenes. GINEBRA I MOLINS, R. (1996) Economia i societat a la Catalunya interior als inicis de la Baixa Edat Mitjana. Vic. 1230-1233. Tesi doctoral inèdita. VILAMALA I SALVANS, J (2002) De Sant Martí de Riudeperes a Calldetenes. Passat i present d'un poble viu. Ed. El Mèdol. Calldetenes.

